

OPINIE CONCORDANTĂ,
expusă în temeiul articolelor 27 alineatul (5) din Legea
cu privire la Curtea Constituțională și 67
din Codul jurisdicției constituționale

Prin Decizia nr. 92 din 25 iulie 2023, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea nr.103g/2023 privind controlul constituționalității textului „care ar fi inexplicabile” din articolul 8 alin. (2) lit. a), a articolului 8 alin. (6), a textului „dubii serioase” din articolul 13 alin. (5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, ridicată de dl avocat Isae Cireș, în interesele dnei judecătoare Marina Rusu.

1. Subsemnații am susținut soluția de inadmisibilitate pe toate capetele invocate în sesizare. Totodată, în privința inadmisibilității articolului 8 alin. (6) al Legii nr. 26 din 10 martie 2022 am invocat considerente principiale diferite de cele inserate în Decizie, considerente pe care le menționăm în prezenta opinie.

2. În decizia menționată, referitor la textul contestat în discuție, s-a constatat că:
pe de o parte,

textul „alte organe cu competențe în domeniul respectiv” are în vedere organe ale statului care dețin competențe în domeniul verificării integrității etice și financiare (§ 25), și că,

acest text nu se extinde asupra deciziilor irevocabile ale instanțelor judecătorești (§ 26),

iar pe de altă parte,

problema pusă în discuție [...] reprezintă o chestiune de interpretare și de aplicare a legii, care trebuie rezolvată de completul special al Curții Supreme de Justiție (§ 26).

3. Autorul sesizării a solicitat controlul constituționalității textului „Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv” din articolul 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, deoarece acesta, în opinia sa, ar permite Comisiei de evaluare, contrar articolului 120 din Constituție, să repună în discuție problemele soluționate definitiv printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă.

4. În sesizare s-a indicat că, în pofida faptului că procedura disciplinară în privința judecătorului acuzat de depășirea termenelor de examinare a 16 plângeri privind condițiile de detenție s-a încheiat printr-un act irevocabil al Curții Supreme de Justiție în care s-a constatat că nu a existat o abatere disciplinară, Comisia de evaluare, a reapreciat chestiunile soluționate prin hotărâre judecătorească și a ajuns la concluzia că judecătorului în cauză „îi este imputabilă depășirea termenelor de examinare a celor 16 plângeri privind condițiile de detenție”. În consecință, Comisia a constatat că candidata nu corespunde criteriilor de integritate etică.

5. În opinia subsemnaților, sesizarea a pus în discuție o problemă ce ține de diferența dintre evaluarea integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și răspunderea disciplinară a judecătorului. Legislatorul, pe baza articolului 116 alin. (6) din Constituție, a reglementat distinct răspunderea disciplinară a judecătorului (a se vedea articolul 21 din Legea nr. 544 privind statutul judecătorului și Legea nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor) de cea deontologică (a se vedea articolul 15 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 544 privind statutul judecătorului și Codul de etică și conduită profesională al judecătorului, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 8 din 12 septembrie 2015). Legea nr. 26 din 10 martie 2022 nu prevede competențe ale Comisiei de evaluare în domeniul răspunderii disciplinare.

6. Comisia de la Veneția a menționat că „evaluarea și răspunderea disciplinară sunt (sau ar trebui să fie) două chestiuni diferite”. Răspunderea disciplinară impune existența unei abateri disciplinare. O performanță negativă, care conduce la un rezultat negativ al unei evaluări, poate

avea drept cauză și alți factori decât abaterea disciplinară (CDL-AD(2022)024) § 50). Așadar, o hotărâre judecătorească de neaplicare a sancțiunii disciplinare nu reprezintă o dovadă irefutabilă a corespunderii comportamentului judecătorului cu normele de etică și conduită profesională. Concluzia că, faptele care nu întrunesc elementele unei abateri disciplinare nu înseamnă că ele nu ar putea întruni elementele unei abateri deontologice.

7. Potrivit Legii nr. 26/2022, la evaluarea integrității candidatului la funcția de membru al Consiliului Superior a Magistraturii, Comisia verifică comportamentul judecătorului pentru a stabili dacă acesta corespunde criteriilor de integritate etică și financiară și dacă poate fi recomandat Adunării Generale a Judecătorilor pentru a fi ales în funcția la care aspiră. În acest caz, comportamentul candidatului este evaluat prin raportare atât la reglementările legale în materie, cât și la principiile relevante domeniului respectiv, de ex., Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară (2002). Prin urmare, filtrarea se poate derula *ex post/ante* sau în paralel cu ancheta privind actele disciplinare, deoarece acestea au obiective diferite, caracteristici procedurale și juridice diferite, precum și consecințe diferite. În acest sens, Comisia de la Veneția a menționat că, dacă anchetele penale/disciplinare sunt pornite pentru a stabili dacă au fost comise infracțiuni/abateri disciplinare, apoi „controalele de integritate se referă la riscul sau la probabilitatea unei conduite necorespunzătoare în viitor”. Sarcina probei și standardul probei diferă deseori. Anchetele penale urmăresc stabilirea unui fapt dincolo de orice dubiu rezonabil, ceea ce presupune că sarcina probei îi revine statului. În alte anchete, cum ar fi controlul integrității în sens larg, sarcina probei se va realiza pe baza balanței probabilităților. Într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor (a se vedea CDL-AD(2022)011, § 9-10).

8. Având în vedere circumstanțele cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, se observă că Comisia de evaluare, în decizia sa, a apreciat întârzierile admise de judecător la examinarea celor 16 plângeri privind condițiile de detenție ca o nerespectare a Principiilor de la Bangalore privind conduita judiciară (2002), a Codului de etică și conduită profesională al judecătorului, precum și a unor obligațiuni profesionale ale judecătorului prevăzute la articolul 15 alin. (1) lit. b), c) și d) din Legea cu privire la statutul judecătorului. Pe baza acestora, s-a ajuns la concluzia că candidatul la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii nu întrunește condițiile de integritate etică impuse de Lege și din această cauză nu poate promova evaluarea. În acest caz, nu a avut loc o reevaluare a faptelor examinate de instanță ca abateri disciplinare. Norma contestată nu-i permite Comisiei să reexamineze sau să modifice considerentele sau soluția unei hotărâri definitive, ultima continuând să rămână sub imperiul principiului *res judicata*. Prin urmare, subsemnații consideră că dispozițiile contestate nu face incident articolul 120 din Constituție.

Judecătorii constituționali

Nicolae Roșca

Liuba Șova